

سوریه در مسیر عادی سازی

رئیس پارلمان لبنان تحولات جنوب این کشور و سوریه را در چارچوب تلاش‌ها برای عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی ارزیابی و تأکید کرد که آمریکا نقش اصلی را در توقف تجاوزات به لبنان دارد. «نبیه بری»، رئیس پارلمان لبنان در گفت‌وگو با پایگاه خبری «اساس» با اشاره به افزایش تنش‌ها در جنوب لبنان، این رخدادها را مرتبط با دگرگونی‌های عمده در سوریه دانست و اظهار کرد: همه این تحولات در مدار مصالحه و عادی سازی روابط با اسرائیل می‌چرخد. نبیه بری با قاطعیت اعلام کرد که سوریه جدید در مسیر عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی گام برمی‌دارد. او افزود: سوریه در حال حرکت به سمت توافقات ابراهیمی و روند عادی سازی است. بری در پاسخ به پرسشی درباره راهکارهای توقف حملات روزانه اسرائیل به جنوب لبنان نیز تصریح کرد: از اسرائیل نپرسید، از آمریکایی‌ها بپرسید، ما با آنها توافق آتش‌بس امضا کرده ایم و آنها باید اجرای آن را بر اسرائیل تحمیل کنند. اگر واقعاً خواهان توقف درگیری‌ها هستند، آمریکایی‌ها اولین مسئول در این زمینه‌اند.

تکذیب ارسال موشک به اوکراین

صدراعظم آلمان گفت این کشور در حال حاضر هیچ برنامه‌ای برای ارسال موشک‌های دوربرد تاروس به اوکراین ندارد. «فردریش مرنس» صدراعظم آلمان گفت: «این برنامه در دستور کار دولت برلین نیست. ارسال چنین تسلیحاتی به اوکراین نیازمند آموزش طولانی مدت به نیروهای این کشور است.» به نقل از خبرگزاری ریانووستی، وی همچنین خاطرنشان کرد که آلمان نباید رسماً درباره ارسال موشک‌های تاروس علناً بحث کند. اواسط آوریل، مرنس در مصاحبه با شبکه ARD آلمان، امکان ارسال موشک‌های کروز تاروس توسط این کشور به اوکراین را رد نکرد، اگر چه گفته بود «این امر باید با شرکای اروپایی مورد توافق قرار گیرد. «بوریس پیستوریوس»، وزیر دفاع آلمان نیز نسبت به این اظهارنظر ابراز تردید کرد و گفت که «استدلال‌های زیادی» علیه چنین اقدامی وجود دارد. در این میان، «ماریا زاخارووا»، سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه گفته بود: «روسیه هرگونه حمله به تاسیسات خود با موشک‌های کروز تاروس را به عنوان مشارکت آلمان در درگیری اوکراین در سمت کی‌یف در نظر خواهد گرفت.»

دیدار ترامپ و پوتین

معاون دستیار ترامپ گفت که رئیس‌جمهور آمریکا با پوتین به منظور کمک به نهایی کردن توافق صلح بین روسیه و اوکراین دیدار خواهد کرد. «سیاستین گورکا» معاون دستیار «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در یک نشست امنیتی به پولیتیکو گفت که دیدار بین رؤسای جمهور روسیه و آمریکا «قریب الوقوع» است. به نقل از شبکه خبری راشاتودی، وی ادامه داد: «معاملات به طور کامل به زمان‌بندی مربوط می‌شوند. وقتی زمان مناسب است، آن وقت است که ترامپ با پوتین دیدار می‌کند.» این مقام مسئول کاخ سفید اما از جزئیات بیشتر در مورد دیدار احتمالی پوتین و ترامپ امتناع کرد. ترامپ در سفر به منطقه است و در نظر دارد «اگر شرایط فراهم باشد» به ترکیه برود. پس از پیشنهاد پوتین برای از سرگیری مذاکرات استانبول که سه سال پیش قطع شده بود، انتظار می‌رود هیئت‌های مسکو و کی‌یف در آنجا گفت‌وگو کنند.

می‌کند و نیروهای دموکراتیک سوریه مهمترین حامی خود را از دست می‌دهند. اگر نیروهای دموکراتیک سوریه با موفقیت در دولت مرکزی ادغام شوند، برخی از شبه‌نظامیان تندرو ممکن است از آنها جدا شده و به حمله به مواضع ترکیه ادامه دهند. با این حال، این گروه‌های منشعب اندک بوده و منابع کمتری نیز خواهند داشت و دامنه و کیفیت حملات آنها به ترکیه بسیار محدود خواهد بود. در نتیجه هرگونه عملیات نظامی ترکیه برای مبارزه با آنها نیز احتمالاً از نظر دامنه محدود خواهد بود و بنابراین نباید انتظار داشت تنش‌های جدید در مناطق سوریه که اکثریت کردنشین دارند، ایجاد شود.

برنامه اعراب خلیج فارس

کشورهای عربی خلیج فارس نیز به دنبال تقویت ثبات در سوریه هستند. بسیاری از این کشورها، به‌رغم دیدگاه‌های متفاوت‌شان در مورد گرایش‌های سیاسی دولت جدید سوریه، کمک‌های بشردوستانه به سوریه ارائه می‌دهند. برای مثال قطر متعهد شده است که برق سوریه را تأمین و حقوق کارکنان بخش دولتی را پرداخت کند. هر چند تا به اینجا کار محدودیت‌های لجستیکی و نگرانی‌های قطر در مورد تحریم‌های ایالات متحده، توانایی این کشور را برای انجام این کار مختل کرده است. اگر آنطور که ترامپ قول داده، تحریم‌های سوریه کاهش یابد، مسیر برای قطر هموارتر خواهد شد. علاوه بر این، قطر و عربستان سعودی توافق کردند که بدی ۱۵ میلیون دلاری سوریه به بانک جهانی را پرداخت کنند تا مسیر برای جلب حمایت مجدد بانک جهانی از سوریه، و دسترسی سوریه به بودجه بازسازی هموار شود. در تاریخ ۶ ژانویه، وزارت خزانهداری ایالات متحده یک معافیت تحریمی شش ماهه برای سوریه صادر کرد تا ورود کمک‌های بشردوستانه و مایحتاج اولیه، از جمله آب و برق، به این کشور امکان‌پذیر شود. از آن زمان، دولت ترامپ پیشنهاد داده که اگر دولت موقت سوریه ذخایر سلاح‌های شیمیایی را نابود کرده و جنگجویان خارجی را از مناصب ارشد دولتی کنار بگذارد، این معافیت را حداقل برای دو سال تمدید خواهد کرد. البته واشنگتن شرایط دیگری نیز وضع کرده است. طبق گزارش ۲۶ آوریل خبرگزاری رویترز، سوریه در واکنش به شروط آمریکا اعلام کرده که در خصوص عمل به بسیاری از شرایط ایالات متحده برای تمدید لغو تحریم‌ها پیشرفت داشته است، اما برآورده کردن برخی شروط دیگر، نیاز به «درک متقابل» دارد. در صورت انقضای این معافیت، ترکیه ممکن است به واسطه نگرانی از تحریم‌های ایالات متحده، حمایت از سوریه را کاهش دهد.

به‌طور کلی می‌توان گفت که ترکیه و اسرائیل در میان فشارهای ایالات متحده برای کاهش تنش‌ها، به دنبال جلوگیری از درگیری مستقیم در سوریه خواهند بود، اما حضور نظامی رقابتی و قدرت ریسک بالای آنها، احتمال بروز اشتباهات محاسباتی و بروز درگیری‌های محدود را افزایش می‌دهد. ایالات متحده، متحد کلیدی ترکیه و اسرائیل است و هر دو طرف را برای کاهش تنش در سوریه تحت فشار قرار داده است. این فشار، علاوه بر تمایل ترکیه و اسرائیل برای جلوگیری از ایجاد درگیری بزرگ با یکدیگر، درگیری مستقیم بین نیروهای اسرائیلی و ترکیه‌ای در سوریه را مانع می‌شود. با این حال، افزایش نفوذ ترکیه در سوریه احتمالاً نگرانی راست‌های افراطی در اسرائیل را به همراه خواهد داشت. این نگرانی به مرور زمان می‌تواند الزامات داخلی اسرائیل را برای انجام عملیات نظامی قاطعانه‌تر علیه ترکیه یا نیروهای تحت حمایت ترکیه در سوریه افزایش دهد. این امر به‌ویژه با توجه به اینکه اسرائیل در عملیات اخیر خود علیه حماس، حزب الله و ایران ریسک‌پذیری بالایی را نشان داده، محتمل است.

بنابراین، حتی با وجود سازوکارهای رفع اختلاف، عملیات نظامی مداوم اسرائیل و ترکیه در سوریه خطر اشتباه محاسباتی در هر دو سورا به همراه دارد و این اشتباهات ممکن است منجر به درگیری‌های نظامی محدود شود. به‌خصوص اگر ترکیه سیستم‌های پیشرفته دفاع هوایی و پهبادی در سوریه مستقر کند و از آنها برای تجاوز به حریم هوایی تحت کنترل اسرائیل استفاده کند. علاوه بر این، اگر نیروهای آمریکایی از سوریه خارج شوند، ریسک‌پذیری ترکیه نیز افزایش می‌یابد. هر چند انکارا همچنان مراقب عواقب اقتصادی و سیاسی فشارهای ایالات متحده خواهد بود و این فشارها در صورت درگیری میان ترکیه و اسرائیل حتماً به ترکیه وارد خواهد شد چرا که در این درگیری فرضی، ایالات متحده آمریکا به طور حتم در سمت اسرائیل خواهد ایستاد.

درگیری بین نیروهای ترکیه و اسرائیل لزوماً مقدمه‌ای برای وقوع یک جنگ بزرگتر نخواهد بود. در عوض، فضایی برای کاهش تنش، ایجاد خواهد کرد. پیامدهای اقتصادی و سیاسی این درگیری هر دو طرف را محتاط خواهد کرد. انتظار می‌رود ایالات متحده حدود ۶۰۰ سرباز مستقر در سوریه را که وظیفه‌شان مبارزه با داعش بوده، از این کشور خارج کند. در این صورت کمتر از ۱۰۰۰ سرباز آمریکایی در سوریه باقی خواهند ماند. ایالات متحده نفعی از اقدامات علیه داعش به رهبری کردها حمایت کرده است، بلکه با ایفای نقش یک حامی قدرتمند برای کردها، آن هم در میانه تصمیم‌گیری برای اجرای عملیات نظامی علیه کردهای سوریه، موجب شده که ترکیه در تصمیم خود تجدیدنظر کرده و یادامنه حملاتش را محدود کند. کاهش بیشتر تعداد نیروهای ایالات متحده، بازدارندگی ایالات متحده در برابر ترکیه‌ای که این روزها قاطعانه‌تر عمل می‌کند را کاهش خواهد داد.

ریه درگیر خواهند شد؟

ضادهایی دارد که احتمال تنش را بالا می‌برد

بر هماهنگی اسرائیل و دروزی‌ها را حجت دارد. پس از بروز درگیری‌های فرقه‌ای ۲۹ و ۳۰ آوریل بین سوری‌های دروزی و سنی در نزدیکی دمشق، اسرائیل اعلام کرد که یک حمله هوایی «هشدارآمیز» علیه «افراط‌گرایانی» که قصد حمله به جوامع دروزی را داشتند، انجام داده است. در صورتی که این اقدامات ادامه یابد، ترکیه احتمالاً حمایت نظامی و بشردوستانه خود را از دمشق افزایش خواهد داد تا دولت مرکزی سوریه را تقویت کرده، خطر حملات فرامرزی را کاهش دهد و نفوذ خود را نیز در سوریه افزایش دهد. ترکیه احتمالاً سعی خواهد کرد با افزایش کیفیت زندگی مردم سوریه از طریق افزایش کمک‌های بشردوستانه و صادرات برق، مشروعیت داخلی دولت سوریه را بهبود بخشد. آنکارا همچنین تلاش خواهد کرد با ارائه کمک‌های نظامی، آموزش و سلاح به رژیم جدید سوریه که ظرفیت‌های نظامی‌اش پس از حملات هوایی اخیر اسرائیل به شدت کاهش یافته، به تثبیت وضعیت امنیتی سوریه کمک کند. کمک‌های نظامی ترکیه، دولت سوریه را قادر می‌سازد تا از خود در برابر دشمنان خارجی و گروه‌های جهادی داخلی بهتر دفاع کند و خطر تجدید حیات داعش را که می‌تواند حملاتی را به خاک ترکیه انجام دهد، کاهش دهد. اگر ارتش دولت جدید سوریه تقویت شود، گروه‌های کردی مانند نیروهای دموکراتیک سوریه را به ادغام در دولت مرکزی ترغیب خواهد کرد. اگر این اتفاق رخ دهد، توانایی این گروه‌ها برای سازماندهی عملیات نظامی علیه ترکیه، محدود خواهد شد. ترکیبی از حمایت نظامی و بشردوستانه و همچنین پتانسیل افزایش روابط اقتصادی در صورت لغو بیشتر تحریم‌های بین‌المللی سوریه، وابستگی سوریه به ترکیه را افزایش می‌دهد و در نتیجه نفوذ ترکیه در سوریه را تقویت خواهد کرد. در چنین شرایطی نفوذ ترکیه در سوریه به‌ویژه به دلیل حمایت ایدئولوژیک ترکیه از جنبش‌های اسلام‌گرای سیاسی، نزدیکی جغرافیایی و تخصص نظامی ترکیه، به مراتب بیشتر از دیگر رقبای منطقه‌ای ترکیه خواهد بود. چرا که رقبای ترکیه از جمله اسرائیل، روسیه، ایران و کشورهای حاشیه خلیج فارس، تمام ویژگی‌هایی را که در بالا ذکر شد، در اختیار ندارند.

اگر ایالات متحده تصمیم به کاهش بیشتر نیروهای خود در سوریه بگیرد، احتمال ادغام نیروهای دموکراتیک سوریه در دولت مرکزی به طور فزاینده‌ای افزایش می‌یابد، زیرا کاهش حضور ایالات متحده، دیوار حائل ایجاد شده توسط ایالات متحده بین نیروهای دموکراتیک سوریه و ترکیه را تضعیف

قرار می‌دهند مقاوم‌تر شوند. چنانچه این گروه‌ها پیشنهاد وحدت با دولت سوریه را نپذیرند، در نتیجه دولت تحت رهبری هیئت تحریر الشام تضعیف شده و مجبور خواهد شد تمرکزش را بر مسائل داخلی قرار دهد. این تغییر در تمرکز هیئت تحریر الشام، فضای مانور و حاشیه امنی برای اسرائیل ایجاد می‌کند. البته این طرح اسرائیل تنها در صورتی نقش بر آب خواهد شد که هیئت تحریر الشام تصمیم بگیرد به طور یک طرفه و غیرمنتظره‌ای، امتیازات گسترده و قابل توجهی به اقلیت‌های قومی و مذهبی سوریه بدهد.

از سوی دیگر، حملات هوایی گسترده اسرائیل به انبارهای سلاح، تأسیسات ذخیره سازی و بقایای پایگاه‌های نظامی اسد، قابلیت‌های نظامی دولت جدید سوریه را که تثبیتش سال‌ها طول خواهد کشید، تضعیف کرده است. این امر، به موازات افتراقات داخلی در دولت جدید که به واسطه عدم تمایل گروه‌های اقلیت و شبه‌نظامیانی که به ادغام در دولت مرکزی ایجاد شده، قابلیت‌های هیئت تحریر الشام را تضعیف کرده و آن را مجبور کرده است که بیشتر بر مسائل داخلی تمرکز کند. به این ترتیب، بعید است که طی چند سال آینده، سوریه تهدید قابل توجهی برای امنیت اسرائیل ایجاد کند.

برخی از گروه‌های اقلیت، مانند نیروهای دموکراتیک سوریه که تحت حمایت ایالات متحده هستند، موافقت کرده‌اند که ارتش و نهادهای حکومتی خود را در دولت تحت رهبری هیئت تحریر الشام ادغام کنند. با این حال، پیشرفت این روند کند بوده و اختلافاتی بروز کرده است. به عنوان مثال، نیروهای دموکراتیک سوریه از یک دولت غیرمتمرکز و دموکراتیک که حقوق برابر و مشارکت کامل گروه‌های اقلیت در دولت را به رسمیت می‌شناسد حمایت کرده است، اما الشرح همه درخواست‌ها برای یک سوریه فدرال بدون اجماع ملی را رد کرده و ترکیه نیز با این درخواست‌ها مخالف است. در مقابل، سایر گروه‌ها، از جمله شبه‌نظامیان دروزی، درخواست‌های دمشق برای ادغام در ارتش سوریه را به طور کامل رد کرده‌اند.

در ماه آوریل، اسرائیل پس از بروز نگرانی‌های امنیتی، برنامه‌ای را که به دروزی‌های سوریه امکان می‌داد بخش‌های کشاورزی و ساخت‌وساز را در منطقه مورد مناقشه بلندی‌های جولان فعال کنند، به حالت تعلیق درآورد. این تعلیق نشان می‌دهد که به‌رغم حمایت اسرائیل از جوامع دروزی سوریه، نگرانی‌های امنیتی داخلی اسرائیل، حداقل در برخی موارد،